Europas migrationspolitik

En kritisk kronologi

Fördrag, avtal, program, konventioner

Direktiv, förordningar, resolutioner, möten

● **Europeiska rådet** (toppmöte)

○ **Återtagandeavtal** (landet åtar sig att ta tillbaka medborgare utan laglig rätt att vistas inom unionen, samt migranter som passerat genom landet på väg mot EU)

Händelser

Deklarationer, tillkännagivanden

1948

Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. "Envar har rätt att lämna varje land, inbegripet sitt eget, och att återvända till sitt eget land. [...] Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse."

1951

Flyktingkonventionen

1957

Romfördraget
- EEG bestående av sex länder bildas
- Rörelsefrihet för arbetstagare

1967

New York-protokollet
Utvidgad asylrätt

1979

Slutsats från det 33:e mötet i UNHCR:s styrelse. I slutsatserna föreskrivs "begäran om överföring [till ett tredjeland] om det framkommer att en person, innan asylansökan lämnades in, haft nära kopplingar till den staten." Dock "får ett land inte förvägra någon asyl enbart på grundval av att flyktingen skulle kunna söka asyl någon annanstans".

1985

Schengenavtalet mellan fem medlemsstater
- Inre "Schengen"-område med fri rörlighet inrättas
- Kontrollerna vid statsgränserna upphävs

Arbetsgrupper inrättas för att motverka att de öppna gränserna påverkar den inre säkerheten.

Samtidigt anses allt fler brott ha med "illegalitet" att göra.

1986

Danmark uppmanar Förenta nationerna att utarbeta en text om inrättandet av läger i stater nära krisregioner för handläggning av asylansökningar.

Europeiska enhetsakten
Fri rörlighet för personer – underförstått avser termen endast medborgare i europeiska länder.

1989

Vid sitt 40:e möte antar UNHCR:s styrelse begreppet "första asylland".

Berlinmurens fall

1990

Schengen-konventionen
Genomförande av 1985 års avtal.

Dublinkonventionen
Beslut om att endast ett EG-land ska vara ansvarigt för respektive asylansökan (för att motverka att asyl söks i flera länder samtidigt).

Tillkännagivande av total indragning av gränskontrollerna 1993.

1991

Första återtagandeavtalet mellan EU och ett tredjeland. Länderna i Schengenområdet undertecknar ett återtagandeavtal med Polen.

○ Polen

Möte mellan inrikesministrarna i gemenskapens (det blivande EU) 12 medlemsstater.

Den ömtåliga frågan om utlänningar som bor i EU kvarstår.

1992

Resolutioner för att harmonisera asyl- och migrationspolitiken
- Om "säkra länder"
- Om begreppen "uppenbart ogrundade" [asyl]ansökningar och "avsiktligt bedrägeri" mot asylsystemet
- Begränsning av familjeåterföreningar och inresa för arbetstagare

● London

Maastrichtfördraget
Europeiska gemenskapen bildas

Under mötet beklagar man sig redan över olikheterna på asylområdet: harmonisering enda möjligheten att förhindra att "en medlemsstats politik påverkar de andras negativt".

1993

EU skjuter upp den totala indragningen av gränskontroller.

Kommissionen motiverar uppskjutandet med en önskan att "förena [det europeiska] folkets krav på rörlighet med behovet att kontrollera den internationella brottsligheten och minska invandringen".

Den franske inrikesministern, Charles Pasqua, tillkännager att "det mål vi ställer upp för oss själva, mot bakgrund av den allvarliga ekonomiska situationen, är att helt försöka stoppa invandringen".

1994

Resolution "om begränsningar av rätten till inresa och vistelse" för arbetstagare. Tillämpning av "gemenskapspreferensen" på sysselsättningsområdet, såvida inte olika behov råder inom de olika sektorerna eller till följd av det ekonomiska läget.

Det betonas att EU:s medlemsstater, mot bakgrund av arbetslösheten, tvingas förkasta en politik för "aktiv invandring".

1995

Schengenkonventionen träder i kraft

1996

Beslut om "inre asyl"
Flyktingar behålls i "säkra områden" i sina hemländer.

1997

Amsterdamfördraget (genomförande: 1999–2004)
Migrations- och asylfrågorna övergår från att omfattas av mellanstatligt samarbete till att en gemensam EU-politik på fem år utarbetas.

● Amsterdam

Dublinkonventionen (uppföljning)
Tillämplig i 12 medlemsstater

1998

1999

Amsterdamfördraget träder i kraft. Beslut om gemensamma normer 2004 om följande:
- Asyl
- Rörlighet för personer
- Integration av invandrare

(Det andra målet, i form av gränskontroller, blir snart dominerande.)

● Tampere

Förläggningen i Sangatte (Pas-de-Calais, Frankrike) byggs och kommer att fungera som en sluss för mellan 63 000 och 80 000 personer i exil, först kosovarer, sedan kurder, irakier, afghaner osv på väg mot Storbritannien.

Kommissionens ordförande, Romano Prodi, kräver att invandringspolitiken inte förs "med känslorna som utgångspunkt" och förklarar sig närmare: "Vi behöver invandrare, men de måste väljas ut, kontrolleras och knytas till en plats" (scelti, controllati e collocati). Därmed myntas begreppet "chosen immigration".

2000

Kommissionens förslag till direktiv om asylförfaranden. Det kommer att ta över fem år innan den stegvis alltmer restriktiva regleringen av asylsökandes rättigheter fastställts.

Cotonou-avtalet mellan Europeiska unionen och 79 AVS-länder (Afrika, Västindien och Stillahavsområdet). I egenskap av biståndsgivare introducerar EU principen om en återtagandeklausul för AVS-ländernas medborgare och planerar att låta den omfatta invandrare som har passerat deras territorium.

Enligt utkastet till en ILO-rapport och en studie från FN:s befolkningsenhet uppskattas Europas behov av invandrare vara 70 miljoner personer fram till 2050.

Slutsatsen dras utifrån flera uttalanden till stöd för ett återupplivande av invandringen. Italienska och irländska myndigheter uttalar sig i denna riktning.

58 kineser som kvävts till döds påträffas i Dover i en lastbil som kommit från Nederländerna – på tio år har antalet döda vid gränserna stigit från några dussintal till flera hundra om året.

EU:s stats- och regeringschefer är så rörda att kommentatorer kritiserar deras "krokodiltårar". Senare hävdar den icke-statlig organisation att "staterna och smugglarna objektivt sett är allierade".

Kommissionären António Vitorino förespråkar ett direktiv med "miniminormer för en reglerad invandring" och efterlyser "nya rättsliga förfaranden för att låta invandrare komma till Europa".

2001

Rådet ger kommissionen i uppdrag att utarbeta ramar för samarbete mellan myndigheter med ansvar för kontrollen vid de yttre gränserna och att undersöka förutsättningarna för en gemensam apparat för gränskontroller.

● Laeken

Direktiv riktat mot transportbolag som trafikerar luft-, sjö- eller landrutter. Omfattande ekonomiska sanktioner införs mot transportföretag som tar med passagerare utan giltiga resehandlingar till EU.

Införandet av ett "sysselsättningsdirektiv" misslyckas. Medlemsstaterna misslyckas med att utforma en gemensam politik för mottagande av migrerande arbetstagare.

Fartyget The East Sea, med 910 "illegala" invandrare ombord, går på grund nära Fréjus (Frankrike).

Vissa stater vidhåller att besluten om att tillåta inresa för utländsk arbetskraft måste ligga inom varje lands egen behörighet.

Attacker i New York

Från och med nu görs en starkare koppling mellan terrorism och migration i den offentliga debatten.

Kommissionen förklarar att kampen mot terrorismen nu kommer att prioriteras. Därför måste lagstiftningsprocessen rörande den europeiska migrationspolitiken ses över.

2002

Direktivet om familjeåterförening
Efter tre års diskussion om ett projekt som ursprungligen var liberalt kommer rätten till familjeliv att omges av mycket strikta regler.

Europeiska rådets möte i Sevilla (toppmöte)
Två huvudmål fastställs:
- Absolut prioritet för planen mot illegal invandring
- Från och med nu kommer utvecklingsbiståndet vara avhängigt utvandringsländernas goda vilja i fråga om att stoppa utresor mot Europa och att återta sina egna medborgare

● Sevilla

Vissa medlemsstater, bl a Storbritannien och Spanien, efterlyser sanktioner mot länder som utgör ett hot på migrationsområdet. Frankrike och Tyskland motsätter sig detta.

Rubrik i franska Le Monde: "EU:s 15 medlemmar straffar inte länder med illegal utvandring".

Inrikesminister Nicolas Sarkozy tillkännager att Sangatte stängs. Fransk-brittiska förhandlingar om vad som ska hända med dem som vistas där.

Steg för steg får de som lämnar förläggningen inte längre komma tillbaka. Slutgiltig stängning julen 2002.

UNHCR lanserar initiativet Convention Plus, som ifrågasätter Genèvekonventionen. Där framhålls behovet att dela på "flyktingbördan" och att hålla flyktingarna så nära deras avreseorter som möjligt.

2003

Europeiska rådets möte i Thessaloniki. Det brittiska förslaget att inrätta stationer för handläggning av asylansökningar utanför EU:s gränser skjuts upp, men förkastas inte helt.

● Thessaloniki

"Den europeiska grannskapspolitiken" (EGP) inleds. Gemensam gränsförvaltning tillsammans med grannländer (särskilt i öst) i fråga om:
- Bevakning
- Informationsutbyte
- Fortbildning av tjänstemän

Dublin II-förordningen
Det europeiska land som en asylsökande når först är ansvarig för handläggningen av ansökan.

Mottagningsdirektivet
- Fastställande av minimistandarder för mottagning av asylsökande
- Länderna är fria att begränsa de ansökandes rörelsefrihet och tillgång till sysselsättning

Hemligt avtal mellan Schweiz och Senegal, som åtar sig att mot ekonomisk ersättning återta alla afrikaner som återförs till landet. Avtalet fullbordas inte sedan överenskommelsen läckt ut i medierna.

Storbritannien föreslår att transit- och kontrollstationer för asylsökande inrättas utanför EU:s territorium. UNHCR uttrycker först intresse, men förkastar sedan tanken.

En inledningsvis hemlig, men senare öppen, dialog inleds mellan EU och Libyen.

De tyska och italienska inrikesministrarna tar på nytt upp det brittiska förslaget och uppmanar EU att inrätta och förvalta "immigrationsplattformar" eller "handläggningsställen", för att kontrollera migranter och asylsökande utanför EU.

2004

Rådets förordning om inrättandet av Frontex
Inrättande av en europeisk byrå för förvaltningen av det operativa samarbetet vid EU:s medlemsstaters yttre gränser.

Förordning om inrättandet av ett organ med "sambandstjänstemän för invandring". Dessa tjänstemän från medlemsstaterna kommer att skickas ut för att "bistå" sina kollegor vid utvandringsländernas flygplatser (med att upptäcka falska resehandlingar och identifiera potentiella "illegala invandrare").

Eurodac-förordningen träder i kraft. Enhetlig databas (med fingeravtryck) för att Dublin II-förordningen ska kunna genomföras.

○ Hong-Kong

UNHCR föreslår inrättandet av "mottagningsenheter" vid EU:s inre gränser för att "minska överbelastningen i asylsystemen".

Attacker i Madrid

Cap Anamur-fallet: 37 afrikanska flyktingar räddas av ett tyskt fartyg utanför Afrikas kust, men avvisas inledningsvis av Malta och Italien.

○ Macao

Den tyske inrikesministern tar på nytt upp förslaget om att inrätta förläggningar för prövning av asylansökningar vid EU:s yttre gränser.

Libyen hotar att översvämma EU med afrikaner som befinner sig på landets territorium.

Gemensam deklaration av Tysklands och Italiens inrikesministrar om behovet av samarbete med Libyen.

I strid med internationell rätt genomför Italien kollektiva utvisningar av migranter till Afrika. Aktionerna upprepas i mars 2005.

Haagprogrammet (genomförs 2005–2010)
Ett område som ska präglas av "frihet, rättvisa och säkerhet" skapas med stöd i två strategier:
- Utformning av en gemensam politik
- Utveckling av den yttre dimensionen av immigrations- och asylpolitiken

Säkerhetsfrågor blir dominerande. Principen att frågan om arbetskraftsinvandring ska avgöras av medlemsstaten upphävs.

Europeiska rådet godkänner en "övergripande migrationsstrategi".

● Bryssel

2005

Direktiv om asylförfaranden
- Stater får rätt att kvarhålla sökande i särskilda anläggningar
- En asylansökan ger ingen automatisk rätt att stanna i landet
- Särskilda förfaranden planeras: avslag på uppenbart ogrundade ansökningar, påskyndade och prioriterade förfaranden
- Bland kriterierna för avslag framhålls "säkert ursprungsland", "första asylland" och "säkert tredjeland"
- Rätten att överklaga saknar effekt, eftersom ett överklagande inte upphäver deportation

Europaparlamentet fördömer kraftfullt Italien för dess kollektiva utvisningar.

Kommissionen offentliggör en grönbok om en gemensam syn på ekonomisk migration i EU.

Nicefördraget (2001) träder i kraft. Från och med nu kommer beslut om gränskontroller, asyl och immigration (förutom i sysselsättningsfrågor) att fattas med kvalificerad majoritet.

○ Sri-Lanka
○ Albanien

Trots ansträngningar från kommissionens sida ignorerar medlemsstaterna grönboken. Varje medlemsstats suveränitet i fråga om arbetskraftsinvandring bekräftas på nytt.

I strid med internationell rätt genomför Italien kollektiva utvisningar av migranter till Afrika.

Minst tio personer skjuts ihjäl när de försöker ta sig över stängslen utmed gränsen till de spanska enklaverna Ceuta och Melilla i norra Marocko.
Marockanska myndigheter tillkallar medier, och skickar sedan ut människor från länder söder om Sahara i öknen.

Senegals president, Abdoulaye Wade, tillkännager inrättandet av programmet REVA för återintegration av migranter som avvisats från Europa. Han kommer att göra återtagandet avhängigt av ekonomisk ersättning från EU.

2006

Toppmöte mellan Afrikanska unionen och EU om migration och utveckling i Tripoli
Libyen låter sin vilja att kontrollera landets gränser underordnas ekonomiskt samarbete med EU.

Första migrations- och utvecklingskonferensen för Europa och Afrika i Rabat
Antagande av en "åtgärdsplan" som innebär en koppling mellan "gemensam utveckling" och den gemensamma kampen mot irreguljär migration.

Konferens med inrikesministrarna i de västra medelhavsländerna (CIMO) under namnet 5+5 i Nice, med Nicolas Sarkozy som ordförande.

EU-kommissionären Franco Frattini framhåller att förhandlingarna om återtagandeavtal är besvärliga, eftersom det, trots det teoretiskt ömsesidiga intresset, "är tydligt att de i praktiken principiellt tjänar gemenskapens intressen". EU måste, enligt honom, kunna uppvisa vissa "morötter", dvs "incitament som är tillräckligt starka för att få berörda tredjeländer att samarbeta".

Frontex samordnar ingripanden till havs utmed Afrikas norra och västra kustområden: Projekt Hera (Kanarieöarna) och Projekt Nautilus (Malta och Sicilien).

Den franske inrikesministern, Sarkozy, lägger i senaten fram ett nytt lagförslag under appellen "invandring som vi själva väljer och inte längre lider av".

Egyptisk polis öppnar eld mot 2 000 sudanesiska flyktingar som samlats utanför UNHCR:s kontor i Kairo.

2007

RABIT-förordningen (Rapid Border Intervention Team). Härigenom kan gränsvakter snabbt förflyttas mellan olika medlemsstater när risk för "massiv tillströmning" av migranter föreligger.

Meddelande från kommissionen "om cirkulär migration och partnerskap för rörlighet mellan EU och tredjeländer".

○ Ryssland

Sju tunisiska fiskare som räddat 44 personer i sjönöd söker hamn i Italien, där de häktas och åtalas för "hjälp till illegal invandring".

Tre unga tjetjenskor går vilse och dör när de försöker ta sig över de polska bergen i hopp om att nå fram till Slovakien.
Enligt en ofullständig kartläggning utförd av Fortress Europe miste omkring 12 000 människor livet vid EU:s gränser 1988–2008, varav minst 8 200 av dem till havs och minst 1 600 i öknen.

○ Montenegro
○ Serbien
○ Moldavien
○ Bosnien-H
○ Makedonien
○ Ukraina

2008

Återsändandedirektivet kallas "ett skammens direktiv". Villkor för förvar och förflyttning av utlänningar fastställs (generellt ett steg bakåt vad gäller skyddet av personer).

EU-Afrika-konferens om migration och utveckling i Paris. Konferensen (Rabat II) fortsätter det arbete som påbörjades vid den första konferensen i juli 2006. I centrum för diskussionerna står genomförandet av den europeiska grannskapspolitiken och återtagandeavtal.

Rådet (under franskt ordförandeskap) antar den europeiska pakten om invandring och asyl. Enligt pakten ska staterna fortsätta förhandlingarna om återtagandeavtal "såväl på gemenskapsnivå som bilateralt".

● Paris

Algeriet inför brottsrubriceringen illegal utvandring.

Dublin II-systemet kritiseras hårt i en resolution från Europaparlamentet.

Vänskaps- och samarbetsfördrag mellan Italien och Libyen. Avtalet omfattar bland annat en upptrappning av den gemensamma kampen mot "illegal" invandring – inrättande av ett elektroniskt gränsövervakningssystem för Libyens havsgränser. Italien ska finansiera 50 procent (motsvarande omkring 500 miljoner dollar) och EU uppmanas stå för resterande 50 procent.

Genom detta "historiska" avtal går Italien med på att "gottgöra" Libyen för de trettio år av kolonialisering som följde på att italienska trupper landsattes i Tripoli 1911.
Italien åtar sig att betala 5 miljarder dollar till Libyen i form av investeringar under 25 år, vilket motsvarar 250 miljoner euro om året. Silvio Berlusconi: "På det här sättet får vi mer olja och färre illegala".

En sjuk tunisier dör på grund av utebliven medicinsk behandling vid flyktingförläggningen i Vincennes, den största i Frankrike. Tragedin leder till ett uppror som utan närmare hänsyn slås ned. Förläggningen utrymns innan den förstörs i en brand. Tio personer häktas och döms.

Kommissionären med ansvar för relationer med grannskapsländerna: "Våra grannländer [...] är intresserade av att underlätta utställandet av viseringar och förbättra utsikterna till tillfällig laglig migration, men EU har också vissa förväntningar i fråga om återtagande och internationellt skydd."

2009

Mellan kollektiva utvisningar och al-Khaddafis besök i Rom antar det italienska parlamentet en lag mot "brottet 'illegal' invandring och bosättning".
Förvarsperioden före utvisning förlängs från två till sex månader. Hjälp till irreguljär bosättning kan hädanefter leda till tre års fängelse.

I en skrivelse till kommissionens ordförande, undertecknad av 82 icke-statliga organisationer från 20 länder, uttrycker nätverket Migreurop sina farhågor om bristen på öppenhet i förhandlingarna om och genomförandet av gemenskapens återtagandeavtal.

Förlisning med dödlig utgång utanför den libyska kusten.

Italien och EU tillkännager att de kommer att utföra gemensam patrullering tillsammans med libysk gränsbevakningspersonal, för att sätta stopp för den här sortens tragedier.

Först stoppas 227, och senare 240, migranter till sjöss av den italienska flottan och avvisas till Libyen utan att deras situation undersöks med avseende på asylrätten, vilket strider mot lagen.
Från och med nu blir påtvingat återvändande till sjöss normen.
Antalet avvisade personer kommer att stiga till 2 000 i september.

President al-Khaddafi tas emot med pompa och ståt av premiärminister Berlusconi. Parlamentets och pressens mottagande är svalare.
Observatörer uppskattar att endast 5–7 procent av invandringen från utlandet når Italien från Libyen eller Tunisien.

Med anledning av presentationen av "Planen för Afrika 2009–2012" framhåller Spanien behovet att kontrollera migrationen och tillkännager att ett militärflygplan kommer att levereras till Mauretanien för att stärka kustbevakningen, vilket blir ännu en gåva utöver dem som redan överlämnats (fyra patrullbåtar och en helikopter).

Vid toppmötet i Bryssel framhålls "möjligheten att regelbundet chartra flygplan för gemensamma återsändanden som finansieras av Frontex".
President Sarkozy välkomnar nyheten: "Betydande framsteg har gjorts [...]. Vi måste gå vidare, jag vill se europeiska gränsbevakare."

Storbritannien och Frankrike anordnar en gemensam flygtransport till Kabul för att utvisa 27 afghanska flyktingar som nekats asyl.
En annan gemensam flygtransport med samma destination anordnas i mitten av december (30 afghaner).

Kommissionären Jacques Barrot: "Europas mål är ett gemensamt förfarande för handläggning av asylansökningar 2012. Olikheterna i vår lagstiftning fungerar uppmuntrande."

2010

Toppmötet Europa-Afrika inleds i Tripoli (Libyen); 80 tjänstemän från båda kontinenter deltar

EU undertecknar ett samarbetsavtal med Libyen. Kamp mot illegal invandring och en förstärkning av flyktingars rätt.
EU anslår 50 miljoner euro till Libyen för detta ändamål.

Återtagandeavtal mellan EU och Pakistan. Pakistan återtar personer som olagligt vistas på europeiskt territorium.

Avtal mellan Grekland och Turkiet. Återsändande till Turkiet av irreguljära migranter.

Det tillkännages att EU förhandlar om en översyn av artikel 13 i Cotonou-avtalet (2000). Ett AVS-land måste nu kunna bevisa att en person som kan återsändas inte är medborgare i det landet, annars är återsändandet lagligt. På så sätt kan återtagandeavtal undvikas.

Israels premiärminister Benjamin Netanyahu godkänner uppförandet av en mur utmed den egyptiska gränsen för att stoppa flyktingar, särskilt de som kommer från Afrikas horn.
Amnesty hävdar att egyptisk polis skjutit 28 personer i öknen 2008, och ytterligare 20 under 2009. Det faktiska antalet antas vara högre.

Frontex hävdar att de flesta olagliga inresorna till EU-området går genom Grekland.

UNHCR kräver bättre överensstämmelse mellan de olika EU-ländernas asylpolitik.

UNHCR kräver att Dublin II inte tillämpas "när en stat utsätts för särskild belastning som dess asylsystem inte klarar av".

President Sarkozy rasar offentligt mot "uppförandet bland vissa *gens du voyage* (resande) och romer".

Det blir startpunkten för en kampanj för utrymningar av läger och kollektiv utvisning av romer från Rumänien och Bulgarien.

Israel utvisar 400 afrikanska och asiatiska barn

"Barn får inte tas till som ett argument för att skaffa uppehållstillstånd åt föräldrarna. [...] Europeiska länder har vidtagit betydligt hårdare åtgärder mot illegala invandrare", säger Israel regering.

Den första flygning som helt chartrats av Frontex lämnar Warszawa med 56 georgier som utvisats från fyra EU-länder ombord. Operationen, som uppskattningsvis kostar 100 000 euro, är den första i en lång rad: 40 chartrade flygningar genomförda av Frontex planeras för 2011.

○ Pakistan

Frontex stationerar 170 gränsbevakare från samtliga EU-länder utmed gränsen mellan Grekland och Turkiet inom ramen för RABIT-operationen i syfte att fånga, identifiera och återsända migranter.
Kommissionären Cecilia Malmström och den franske Éric Besson reser dit.

Cecilia Malmström välkomnar avtalet mellan Grekland och Turkiet. Enligt hennes uppskattningar väntar 1,5 miljoner "irreguljära" i Libyen på att resa till Europa.

Uppgifter framkommer om att Grekland begärt insatser av en RABIT-enhet vid sin östra gräns för att hantera tillströmningen av migranter som färdas genom Turkiet.

UNHCR:s kontor i Aten beklagar den "humanitära" kris som drabbat migranter, särskilt i förläggningar. UNHCR noterar att den grekiska regeringen inte anser sig ha kontroll över situationen längre, vare sig på land eller till sjöss och heller inte på öarna i Egeiska havet.

Al-Khaddafi höjer sina krav till "minst 5 miljarder euro om året" från EU för att stoppa illegal invandring, annars "kommer Libyen inte längre att agera gränsbevakare åt Europa".
Al-Khaddafis beskrivning av hotet: "I morgon kommer kanske Europas framtid att vara svart och inte längre vit och kristen, eftersom det finns många miljoner som vill komma dit". Han avslutar med att "vi inte vet vad som kommer att hända, hur vita kristna européer reagerar när de ställs inför denna tillströmning av hungriga och outbildade afrikaner".

Pressen rapporterar inte om några reaktioner från de afrikanska deltagarna om de rasistiska uttalanden som den libyske ledaren gör.

○ Georgien

2011

Ändring av Frontex-förordningen sedan Europeiska rådet och Europaparlamentet nått en kompromiss:
- Förstärkning och utvidgning av Frontex roll och operativa förmåga: byrån kommer nu att kunna köpa in sin egen utrustning
- Förstärkning av bestämmelserna om grundläggande rättigheter och ett fullständigt erkännande av principen om "non-refoulement"

Genom ett dekret från den italienska regeringen förlängs den tid någon kan hållas i förvar till 18 månader i enlighet med vad som tillåts enligt "skammens direktiv"

Den italienska regeringen undertecknar ett avtal med libyska NTC om gemensam hantering av flyktingströmmar. Enligt avtalet är det både tillåtet att deportera irreguljära migranter som anländer från Libyen och att bistå landet med inrättandet av ett system för förebyggande patrullering.

Extrainsatt möte i Europeiska rådet om situationen i Medelhavet

Revolt i Libyen

○ Turkiet

Frontex inleder operationen Hermes mellan Tunisien och Italien. Målet är att fånga upp båtar på havet utanför Sicilien. På Lampedusa ska migranternas hemländer identifieras, Italien ska få hjälp att organisera deras återvändande och "smugglar"-nätverk ska identifieras.

Libyen hotar att inte längre samarbeta i kampen mot den "irreguljära" invandringen, om EU fortsätter att "uppmuntra" demonstranter.
Chefen för franska immigrations- och integrationsbyrån (OFII) bedömer att avtalen mellan EU och Libyen "måste följas oavsett regim".

Omkring 100 organisationer från Europa, Afrika och Turkiet ställer sig bakom ett upprop för humanitära interventioner av Europeiska unionen i Medelhavet.
För att undvika en tillströmning av flyktingar till EU vill Sarkozy se vissa "humanitära zoner" i dessa länder.

Omkring 5 000 personer landstiger på Lampedusa. De kommer från Tunisien fyra veckor efter att diktatorn Ben Ali störtats. De italienska myndigheterna vägrar inledningsvis öppna det mottagningscentrum som varit stängt sedan 1999. Migranterna skickas till Sicilien och fastlandet.

The Guardian rapporterar om 61 döda migranter ombord på en båt som flutit in till Libyens kust. Tio överlevande tas i fängsligt förvar. Två av dem dör.
Enligt vissa vittnen lämnades båten på drift av Natostyrkor som opererade utmed Libyens kust.

Grekisk polis utför räder och förstör flera härbärgen, följt av deportationer från förläggningarna i Igoumenitsa och Patras

En 12 meter lång båt som utgått från Libyen släpper av 235 personer nära Ragusa på Sicilien, 159 flyktingar har redan tidigare samma dag landstigit på ön Pantelleria sydväst om Sicilien.
Migranter vid ett identifikations- och avvisningscentrum gör uppror mot "skammens direktiv", vilket leder till att sådana centra omvandlas till fängelser.

"Trots våra meningsskiljaktigheter finns en hög grad av politiskt samförstånd om att stärka Frontex kontroller av våra gemensamma gränser", säger en kommissionär.
Denna ståndpunkt kommer till uttryck i samband med en dispyt mellan franska och italienska myndigheter om att de senare ska ha utfärdat tillfälligt uppehållstillstånd till en tunisier i exil på väg till Frankrike.

Migreurop efterlyser en flottilj i Medelhavet.

Fortress Europe bekräftar att antalet omkomna i Siciliensundet sedan 1994 uppgår till 5 962, varav 1 674 drunknat under de första sju månaderna 2011. Till följd av det stora antalet personer som lämnat Libyen har ökningen de föregående månaderna varit enorm. Det kända dödlighetstalet till havs vid en avgång från Tunisien är 1/130 mot 1/11 från Libyen.

Gabriel del Grande noterar att uppgifterna bygger på för låga beräkningar. Enligt hans analys beror det höga dödlighetstalet på att många flyr från Libyen i osäkra båtar.

Italienska gränsbevakare räddar omkring 400 personer på en båt som lämnat Libyen sex dagar tidigare. Båten drev omkring i vattnen 90 sjömil utanför Lampedusa. Enligt de räddade hade tiotals migranter dött av hunger, törst och utmattning under överfarten och de dödas kroppar uppges ha kastats i vattnet.

Enligt uppgifter i medierna befann sig ett Natofartyg så nära som 27 sjömil från båten på drift. Den italienska regeringen begär en undersökning för att utröna om Nato vägrat rädda de skeppsbrutna.

Vid en Frontex-flygning deporteras afrikaner från Oslo via Dublin men förvägras landningstillstånd i Kinshasa och måste återvända.

Den internationella flyktingorganisationen (IMO) har till dags dato räknat närmare 670 000 avfärder från Libyen, bl a 211 000 till Egypten, 286 000 till Tunisien, 127 000 till Niger och Tchad samt 28 000 till Italien eller Malta.

Enligt flera samstämmiga rapporter är många svarta offer för våld i Libyen. De förföljs och trakasseras för att ha varit "legosoldater" under den störtade regimen, och tvingas av al-Khaddafi-vänlig milis ombord på sjöodugliga båtar.

Revolter och uppror på många italienska förläggningar, bl a i Pozzallo (8/7 och 23/8), Lampedusa (8/7), Trapani (20/7), Rom (30/7), Bari (1/8), Pantelleria (17/8), Bologna (24/8) samt på Malta (16/8).
Liknande händelser inträffar sedan länge också i Australien på Julön (senast den 10/6 och 20/7), i Frankrike (Lyon, 28/7), i Grekland (Fylakio, 3/9) – listan är ofullständig.

Icke-statliga organisationer och internationella nätverk från sju europeiska och afrikanska länder lanserar projektet *Boats 4 People*. Syftet är att inrätta en flottilj för att sätta stopp för dödsfallen vid EU:s havsgränser, kontrollera invandringskontrollen och stärka solidariteten mellan Europa och Afrika.

Boats 4 Peoples resa till sjöss kommer att inledas i början av juli och utgå från Rosignano i Italien. Färden går sedan till Sicilien, Ksibet el Mediouni utanför Monastir i Tunisien och slutligen till Lampedusa. Möten och evenemang kommer att ordnas vid varje stopp på vägen mellan den 2 och 19 juli.

2012

Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor godkänner att brottsbekämpande myndigheter får tillgång till Eurodac, där uppgifter om asylsökande och papperslösa migranter finns samlade centralt.

Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter fördömer enhälligt Frankrike. Skäl: summariskt och vårdslöst rättsskipande i Franska Guyana, inga möjligheter till rättvist överklagande innan tredjelandsmedborgare förflyttas.

Sex EU-länder uppmanar kommissionen att återinföra visumkrav för personer från de länder på västra Balkan som inte omfattas av visumtvång till EU. Syftet med åtgärden är att stoppa ett "massivt inflöde" av asylsökande som skulle kräva individuell prövning.

Första mötet inom ramen för projektet "Mainstreaming Migration Knowledge into Policy Making" som finansieras av EU:s Euromed migration III-fond. Projektet bedrivs inom fyra områden: horisontellt övergripande frågor (bl a migrationsprofiler), kampen mot irreguljär migration, laglig migration, migration och utveckling.
"Syftet med migrationsprofilerna är att bidra till en utveckling av politiken, stärka samordningspolitiken och sammanföra migrationspolitikens olika områden".

Ett "ombud för de grundläggande fri- och rättigheterna" utses av Frontex i enlighet med kraven i byråns nya mandat som antogs av medlemsstaterna i oktober 2011. Ombudet ska säkerställa att Frontex operationer (t ex vid ingripanden till havs eller gemensamma återsändanden till ursprungsländer) genomförs med fullständig respekt för internationella standarder, särskilt rätten att få tillgång till internationellt skydd.

Domstolen i Jerusalem avslår överklagandet från organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter och godkänner att 1 500 sydsudaneser deporteras.
Beslutet sätter stopp för den s k kollektiva skyddspolitiken som ditintills hindrat återsändanden till instabila länder.
Tusentals personer berörs av åtgärden, bl a folk från Afrikas horn och Elfenbenskusten.

Avtalet mellan Italien och Libyen om illegal invandring offentliggörs.
Avtalet omfattar samarbete för att fortbilda libysk polis och tullpersonal, stöd i förstärkningen av kontrollerna vid libyska gränsen och kustpatrullering, möjligheter att låta internationella organisationen för migration samordna återsändandena och upprättandet av en "hälsovårdsenhet" i öknen utanför Kufra, i södra Libyen.

EU undertecknar ett samarbetsavtal med Irak. Genom avtalet kan irakier som illegalt uppehåller sig inom EU återsändas och förhandlingar kan inledas om ett återtagandeavtal som är tillämpligt på irakier, medborgare i tredjeländer och statslösa.

De sjutton domarna i Europadomstolens stora kammare fördömer enhälligt Italien för att ha fångat upp en grupp flyktingar till havs som genast tvingats tillbaka till ett tredjeland. I beslutet fördöms indirekt de bilaterala avtalen mellan Italien och Libyen.

I över ett år har flera tiotusentals personer, inklusive ensamkommande barn som flytt från kriget i Libyen, hållits i flyktinglägret Choucha i Tunisien.
Fortfarande väntar tusentals flyktingar och asylsökande på en möjlig räddning i läger med mycket bristfälliga förhållanden.
Sedan 2004 års reform föreskriver tunisisk lag påföljder för irreguljär vistelse och "illegal utvandring".

Flera icke-statliga organisationer underrättar Europeiska ombudsmannen om Frontex missbruk av sina befogenheter och framhåller "växande farhågor för det civila samhället", varpå ombudsmannen inleder en undersökning av byrån.

Den grekiska regeringen tillkännager att den kommer att bygga 30 slutna flyktingförläggningar för irreguljära migranter, med plats för 1 000 personer vardera.

En rapport av den nederländska politikern Tineke Strik läggs fram för Europarådets parlamentariska församling. I rapporten finns en "förteckning över underlåtelser" som ledde till att Nato inte räddade en båt i sjönöd med 71 personer ombord utanför Lampedusa ett år tidigare.

I över ett år har flera tiotusentals personer, inklusive ensamkommande barn, som flytt från kriget i Libyen hållits i flyktinglägret Choucha.
Fortfarande väntar tusentals flyktingar och asylsökande på en hypotetisk räddning i läger med mycket bristfälliga förhållanden.
Sedan 2004 års reform föreskriver tunisisk lag påföljder för irreguljär vistelse och "illegal utvandring".

Flyktingar från flyktinglägret i Choucha i Tunisien uppmanar det internationella samfundet och UNHCR att på nytt pröva deras asylansökningar och att inrätta ett program för återvändande.
Tunisiska Forum for Economic and Social Rights anser att lägret är ett "fängelse för migranter".

Irak har inte undertecknat Genèvekonventionen om flyktingar. Enligt Eurostat utgjorde irakierna under 2011 den näst största nationalitetsgrupp som åtnjuter internationellt skydd av EU.

Kommissionen beslutar att rikta sanktioner mot länder som inte genomför direktivet om sanktioner mot arbetsgivare.
Direktivet har ännu inte införlivats i Finland, Portugal och Slovenien, trots att så redan borde ha skett.

"De här personerna vistas här illegalt och borde placeras i förvar och sedan skickas tillbaka till sina ursprungsländer, eftersom de kommer och tar israeliska jobb och vi borde skydda staten Israels judiska karaktär", säger Israels inrikesminister Eli Yishai.
"Alla som överträder Israels gräns borde skjutas", säger Aryeh Eldad, ledamot av knesset.

Antalet rasistiska angrepp ökar i Israel och drabbar särskilt sudaneser och eritreaner.
Det 24 mil långa stängslet utmed gränsen mot Egypten planeras stå färdigt i slutet av året. En förvarsenhet för asylsökande planeras i Negevöknen med plats för 11 000 "illegala" när den är klar.

Internationella federationen för mänskliga rättigheter fördömer "hetsen mot migranter", "utrensningen av irreguljära invandrare", liksom den usla behandlingen i lägren, främlingsfientligheten, tvångsarbetet och den brist på rättsligt skydd som de ställs inför.

76 eritreanska flyktingar på skonaren Oloferne fångas den 29 juni upp av en italiensk-libysk sjöpatrull och förs till Tripoli i Libyen där de placeras i förvar. De löper risk att utan individuell asylprövning deporteras till det land som de flytt ifrån.

UNITED for Intercultural Action offentliggör en förteckning över 16 264 dokumenterade dödsfall vid gränsen till "Fästning Europa" mellan 1993 och 2012.

I Melilla och Ceuta uppgår kostnaderna, som delvis finansieras med EU-medel, till 33 respektive 30 miljoner euro, dvs 3–4 miljoner per km stängsel.
I juni försöker hundratals personer, i vissa fall framgångsrikt, att ta sig över det 12 km långa och 6 m höga trippelstängslet.

I Grekland ligger andelen erkännanden av flyktingstatus nära 0 procent. Polisen ingriper mot migranter utan giltiga handlingar i Aten och 1 500 grips. Operationen Xenios Zeus sammanfaller med ett expertbesök från EU, Europeiska centralbanken och IMF som anser att Greklands ekonomiska situation delvis är beroende av hur invandringen hanteras.

Den australiska regeringen tillkännager att den kommer att återföra sin *Pacific Solution* i en anda av "humanitet och rättvisa" visavi migranter. Vidare meddelar regeringen att "alla australier förväntar sig att parlamentet ska lösa den här frågan".
FN och UNHCR är av delvis annorlunda uppfattning.
Pacific Solution innebär att enheterna för flyktingförvar förläggs till grannländer (Nauru, Papua Nya Guinea och, Malaysia) dit Australien skickar invandrare och oönskade asylsökande, eller att de deporteras till Julön.
Enheterna byggs 2001 och stängs 2007 (2011 för Malaysian Solution).

En maltesisk patrullbåt anländer till Tripoli i Libyen med 46 officerare från flottan för att etablera "ömsesidigt positiva militära förbindelser".

Den franske inrikesministern tillkännager att 7 000 romer utan franskt medborgarskap kommer att utvisas i slutet av september. Kollektiva utvisningar är förbjudna enligt internationell rätt.

Avhysning av romer från bosättningar i flera franska städer. Liknande operationer utfördes under den tidigare regeringen sommaren 2010. I detta sammanhang döljs de bakom uttrycket "frivilliga återvändanden".

UNHCR lägger fram en rapport som fastslår att Serbien inte längre är ett "säkert land" i fråga om politiska och mänskliga rättigheter samt vad gäller risken för asylsökande att bli deporterade.

I april 2012 uppmanar UNHCR EU:s medlemsstater att sluta sända asylsökande till Ungern om de kommit via Serbien (och förflyttats dit därför att Serbien betraktas som ett "säkert land").
Serbien har en av de största populationerna av internflyktingar i Europa.

Minst 58 "gömda passagerare" dör vid ett skeppsbrott utanför Turkiets kust. 45 personer räddas.

Skeppsbrott utanför Mayotte: 36 personer dör eller rapporteras försvunna, 3 personer räddas.
Efter denna händelse, framhåller media att "40% av öns invånare uppges vara papperslösa migranter".

Ökat våld mot migranter i Marocko: räder, angrepp, kollektiva utvisningar som sköts av både marockanska och spanska myndigheter i enklaverna Ceuta och Melilla.
"Sådana våldsyttringar hör till det förgångna", Gadem och CMSM (organisationer för migranters rättigheter) fördömer "återkomsten av metoder som inte tillämpats på många år".

"EU beslutar till följd av detta att tillhandahålla åtta miljoner euro till stöd för Mauretaniens "migrationsstrategi".
Sedan 2011 har över 60 vägspärrar inrättats utmed gränsen med hjälp av ekonomiskt och tekniskt stöd från EU.
"Gränskontroller och skyddandet av territoriet är intimt förknippade med insatser mot terrorismen, vilket är en koppling som är helt logisk i nuvarande situation", säger en EU-diplomat.

UNHCR tillkännager att flyktinglägret i tunisiska Choucha stängs och att stödet till flyktingarna där dras in. Omkring 2 000 personer bor fortfarande i lägret i Choucha, varav 1 200 väntar på omflyttning och 800 inte erkänns som flyktingar.

EU:s ambassadör uttrycker sina farhågor gällande "migrantfrågan" i Marocko. I spanska medier rapporteras att 81 personer från länder söder om Sahara misslyckats med att ta sig in i Ceuta efter att ha stoppats av marockanska myndigheter.

Samma dag avvisas 14 personer från länder söder om Sahara. Enligt uppskattningar från Guardia civil i Ceuta har det kungliga gendarmeriet, som patrullerar gränsen, stoppat 1 696 "illegala invandrare" från att ta sig in i staden under året.

73 personer hungerstrejkar vid fyra polska slutna förvar. Det är första gången en sådan händelse offentliggörs. Tidigare hemlighölls de och bemöttes med isolering och fysiska övergrepp som straff.
Deras krav är följande: att bli informerade om sin egen situation, att kunna kontakta omvärlden och icke-statliga organisationer, tillgång till hälsovård, respekt för barn, stopp för mentala, fysiska och sexuella övergrepp.

EU varnar länderna på västra Balkan för att visumtvång kan komma att införas, vilket skulle förpliktiga dessa länder att upphöra med diskrimineringen av romer och integrera dem bättre.

Mellan den 13 maj och den 3 november flyter 21 kroppar i land på Lampedusa. Den 3 november förliser ännu en båt: 76 överlevande, 11 drunknade, 28 försvunna. Den 6 september räddas 56 personer efter en förlisning; antalet försvunna är okänt (mellan 24 och 74 personer).

Personer i exil utan flyktingstatus får inte längre något stöd (hälsovård och säkerhet) i Choucha. Från och med nu är de "illegala" enligt tunisisk lag och förvaras i ett läger där de inte ska vara och som håller på att stängas.
"Vi betraktar dessa personer som irreguljära och uppmanar dem att delta i IOM:s program för frivilligt återvändande", säger en tunisisk tjänsteman.

Närmare 50 personer från länder söder om Sahara tvångsförflyttas och tvingas tillbaka till gränsen av marockanska myndigheter, men Mauretanien vägrar släppa in dem och förklarar att landet inte ämnar ta hand om "Marockos avfall".

Det 25 mil långa stängslet mellan Israel och Egypten är nästan klart.

2013

Italienska senaten beslutar att "illegal invandring" inte längre är ett brott

Turkiet godtar "återsändande" av papperslösa migranter, oberoende av ursprungsland, om de tagit sig in i EU via turkiskt territorium.

Knesset antar ett nytt system för förvar av "illegala" afrikanska migranter. De får hållas i förvar i Israel högst ett år utan prövning. "Skulle ni ha placerat Nelson Mandela på en öppen eller sluten förläggning?", frågar parlamentsledamoten Tamar Zandberg knesset.

Kommissionens meddelande om en arbetsgrupp för Medelhavet syftar till att klargöra vilka regler som gäller när migranter ska fångas upp eller räddas till havs och var de ska landsättas.

Europaparlamentet, och sedan kommissionen, antar Eurosur-förordningen. Eurosur är ett högteknologiskt europeiskt gränsövervakningssystem med en mekanism för informationsutbyte, som anses centralt för att "kunna upptäcka illegala fartyg och ankomster". Den 25 oktober godkänner Europeiska rådet i Bryssel en förstärkning av Frontex och välkomnar Eurosur-systemet. Svaret på frågan om hur man ska undvika att flyktingar dör till havs blir: "Genom att uppmuntra dem att inte lämna sina hemländer".

Europaparlamentet antar en omarbetad version av "asylpaketet". Det nya asylbegreppet bygger på Mottagningsdirektivet, Förfarandedirektivet, Dublinförordningen och Eurodac-förordningen. European Association for Human Rights uttrycker farhågor för att "en anda av suveränitet" fortlever och särskilt kommer till uttryck i hanteringen av de "påskyndade förfarandena" och av godtyckligt frihetsberövande.

Nyhetsbyrån AP tillkännager att man inte längre kommer att använda uttrycket "illegala invandrare", då de finner det olämpligt: "endast handlingar och inte människor kan vara illegala".

Kommissionen föreslår ett paket för "smarta gränser" som omfattar ett förslag om att fingeravtryck från tredjelandsmedborgare ska samlas in och lagras varje gång de reser in i eller lämnar EU. Förslaget innehåller också lättnader för "*bona fide*"-resenärer.

Enligt ledamoten i Europaparlamentet Helene Flautre är förslaget långt ifrån "smart. I stället kommer det att leda till ett enormt övervakningssystem [...] som är värdelöst, kostsamt och skadligt". Hon kallar det en "storebrorsteknologi".

Läkare utan gränser kritiserar de oroande konsekvenserna av EU:s politik för migranternas fysiska och mentala hälsa.

Läkare utan gränser slutar förse migranter i Marocko med socialt stöd och hälsovård sex år efter öppnandet av deras lokala kontor där

Kampanjen Frontexit, som initierats av Migreurop och omfattar flera organisationer, inleds i Bryssel, Nouakchott och vid World Social Forum i Tunis. Organisationen avser att övervaka Frontex verksamhet. Slogan: "Europe is at war against an imaginary enemy".

Oberoende källor rapporterar om ökat våld mot migranter i Grekland och att det utövas av både myndighets- och privatpersoner. Nättidningen Rue 89 noterar att EU kommer att ge unionens bästa "gränsbevakare" en förstärkt budget.

Det högteknologiska gränsövervakningsprojektet Closeye initieras i västra medelhavsområdet. I projektet samarbetar många, både offentliga och privata, enheter från Spanien, Portugal och Italien. Closeye avser att, tillsammans med befintliga system (radarövervakningssystemet SIVE och Frontex), "snabbt varna om vad som händer utan att invänta att migrantströmmar och maffian når den spanska kusten".

Grekland tillkännager att regeringen planerar anlita ett privat företag för att sköta säkerheten vid grekiska förläggningar. Frankrike och andra stater anlitar privata företag för att handlägga delar av visumansökningarna, bl a insamlingen av biometriska uppgifter.

Enligt nyhetsbyrån AP förhandlar Israel med en okänd stat (troligen i Östafrika) om att förflytta tusentals "illegala" migranter. Det finns inga uppgifter om vad Israel erbjuder i utbyte. Förföljelserna av personer från länder söder om Sahara ökar i landet.

Verksamma inom rättsväsendet frågar sig om de deporterade kommer att utsättas för risker när de förflyttats, vilket skulle innebära ett brott mot 1951 års konvention. Tally Kritzman-Amir hävdar att Israel ansvarar för att dessa personers rättigheter respekteras.

"Gränsmarknaden expanderar i hela världen", säger professor Amael Cattaruzza. Det är en "exploderande" marknad som också lockar till sig europeiska investerare.

De ledande amerikanska vapentillverkarna svarar på ett upphandlingsförfarande som syftar till att militarisera gränsen mot Mexiko. 1 miljard dollar har avsatts för att bygga övervakningstorn.

Över 900 migranter försöker nå Italien sjövägen. Ett fartyg med 95 personer ombord sjunker. Överlevande klamrar sig fast vid trålen efter en fiskebåt. Besättningen klipper av linan och flera personer drunknar.

Påven Franciskus besöker Lampedusa för att "begråta" de hundratals nordafrikaner som dött i sina försök att ta sig över Medelhavet på jakt efter ett bättre liv. Han fördömer världens "likgiltighet" inför deras öde.
Parlamentsledamoten Laura Boldrini (f d talesperson för UNHCR) kräver "förstärkta sjöräddningsinsatser för migranter" och betonar att "lagen tydligt måste fastslå att hjälpa och rädda är både en rättslig och etisk plikt".

Den 20 juli inleder Australien Real Solution-programmet, som innebär att invandrare flyttas till Papua Nya Guinea, där deras situation ska undersökas för att de troligen sedan ska kunna återsändas till sina ursprungsländer. Det första fartyg som berörs av åtgärden transporterar sålunda 74 flyktingar ursprungligen från Sri Lanka, Iran och Afghanistan tillbaka till en enhet för förvar på Papua Nya Guinea.

Kommissionären Cecilia Malmström varnar EU:s medlemsstater för att det är olagligt att skicka tillbaka flyktingar och kräver större solidaritet, då fem medlemsstater handlägger hela 70 procent av asylansökningarna. "Skicka tillbaka" (push-backs) betyder i sammanhanget en kollektiv avvisningspraxis utan individuell handläggning av en potentiell asylansökan. Denna praxis inleddes i Italien för tio år sedan och har fördömts av europeiska domstolen för mänskliga rättigheter. Dessutom är det förbjudet att förflytta en flykting till ett land där denne kan utsättas för fara.
I en rapport från den icke-statliga organisationen Pro Asyl fördöms att hundratals personer, många av dem på flykt från Syrien, vid upprepade tillfällen skickats tillbaka från de grekiska öarna i Egeiska havet till Turkiet. UNHCR kräver att återsändandet av syrier ska upphöra. FN-organet har vid flera tillfällen noterat att migranter "mystiskt försvunnit".

"Det angår inte oss om ni dör", ska vakterna ha svarat personer som tagits i förvar i grekiska Amygdaleza när de klagade på att det trots gassande sol inte fanns någon luftkonditionering i de containrar där de förvarades.

Eritreaner i Lampedusa demonstrerar mot att de tvingas lämna fingeravtryck (17/7)
Rapporter om kravaller vid förläggningar i Grekland efter att elen stängts av (12/8), och vid förläggningen i Gradisca d'Isonzo i nordöstra Italien p g a misshandel och brutala bestraffningsåtgärder efter två flyktförsök (12/8). I Österrike hungerstrejkar 32 flyktingar (25/12).

Marocko: ökande antal räder, våldsamma angrepp och avvisningar av personer från länder söder om Sahara.

I Rabat öppnas en byrå för flyktingar och statslösa personer den 25 september. UNHCR:s talesperson Leila Nassif välkomnar detta.

Den tunisiska regeringen tillkännager att erkända flyktingar som befinner sig i Choucha kommer att beviljas uppehållstillstånd.

Enligt statistik från Frontex ökar antalet migranter på Sicilien (12 000) under de första sju månaderna 2013 med 175 % jämfört med samma period 2012 – vilket är betydligt fler än de 50 000 personer som befann sig där 2011.
Byrån noterar att migrationstrycket på Ungern ökat med 300 % (varav 50 % utgörs av flyktingar som först kommit till Grekland, medan återstoden huvudsakligen består av personer från Kosovo).
Det bör noteras att Frontex aldrig talar om flyktingar eller asylsökande, utan bara om "migranter".

"Förra veckan steg 1 300 migranter iland på Sicilien och Lampedusa. Det är en oroväckande signal", säger Frontex till den italienska nyhetsbyrån ANSA i Bryssel.
EU:s medlare Emily O'Reilly ifrågasätter om Frontex tagit sitt ansvar efter tragedin i Lampedusa och bestrider påståendet att respekten för mänskliga rättigheter är en skyldighet som åligger medlemsstaterna, inte Frontex.

Den italienska kustbevakningen tillkännager att man räddat över 700 personer, främst syrier, som befunnit sig i sjönöd.
Europarådet fördömer "den upprörande behandlingen" av migranter i Lampedusa, där ett stort antal båtflyktingar från Afrika, och särskilt Libyen, stiger iland varje år. Rådet varnar Italien för att sanktioner kan komma att vidtas sedan en video publicerats med migranter som "behandlas som djur".

Därmed måste ytterligare 420 flyktingar läggas till de 400 som redan befinner sig i Lampedusas enhet för identifiering och avvisning.
Ytterligare 400 personer räddas i Siciliensundet sedan Italien inlett sin operation Mare nostrum den 14 oktober för att "stärka sin militära och humanitära närvaro i Medelhavet" efter de två förlisningarna i oktober. Båda behandlades ingående i medierna.
128 andra kommer på maltesisk begäran att räddas av ett amerikanskt fartyg.

Den största fartygskatastrofen i Medelhavet med migranter sker den 3 oktober utanför Lampedusa när ett fartyg med 500 flyktingar ombord kapsejsar. Dödstalet fastställs till 366 personer. Den 11 oktober kapsejsar ett annat fartyg med ca 250 passagerare ombord.
Varken tjänstemän vid den italienska kustbevakningen eller Frontex som stationerats på ön har sett någonting. De första hjälpinsatserna sköts av fiskare, som därigenom löper risk att straffas.
Enligt de första uppskattningarna rör det sig om 130 döda, men dödstalet stiger till 300 och fastställs slutligen till 366 den 22 oktober.
Den 11 oktober kapsejsar ett annat fartyg med omkring 250 passagerare ombord. Enligt uppskattningar har flera tiotals personer omkommit eller försvunnit, medan andra räddats genom gemensamma operationer genomförda av Malta och Italien samt av fartyg i området – uppskattningarna varierar mycket beroende på källa.

"Lampedusa har blivit Europas kyrkogård", säger parlamentsledamoten Helene Flautre.
För att förebygga dödsfall till havs rekommenderar kommissionären Cecilia Malmström att Eurosur bör sättas in tidigare för att övervaka båttrafiken och att större investeringar i räddningsinsatser i Medelhavet under ledning av Frontex måste göras.
Vissa observatörer, bl a Frontexit uttrycker kollektivt oro för att inrättandet av Eurosur är inriktat på att säkra EU:s gränser snarare än att rädda migranters liv till havs.

Den 26 december förliser ett fartyg i Karibiska havet, med 17 döda (troligen haitier) och 33 räddade som sätts i förvar.

Frontex tillkännager att man använder sig av bemannade och obemannade "hybriddrönare". EU:s medlemsstater uppmanas att köpa in sådana. Spanien har redan testat drönare utmed sin sydkust.

I juli skriver ett australiskt företag kontrakt med Frontex om att testa flygplanet DA-42. Kostnaderna för två veckor uppgår till 118 000 euro.
Enligt militära källor för Algeriet diskussioner med Ryssland om att köpa in omkring trettio drönare, men uttrycker också intresse för amerikansk utrustning (El Watan, 11/1/2014)
Algeriska fångar, som hållits i bulgariska flyktingförvar i flera månader, bl a i Busmantzi, får utstå inhuman behandling och vänder sig till myndigheterna för hjälp
Stora grupper av syriska flyktingar anländer till Serbien när vintern kommer. De två "mottagningsenheterna" i Bogovada och Banja Koviljaca är fullbelagda. Läger bl a i skogsområden anläggs av flyktingarna själva. Antalet asylsökande stiger från 50 personer 2008 till 4 000 detta år.

Spanien tillkännager att trippelstängslet runt Melilla kommer att förstärkas med rakbladsvass taggtråd och finmaskiga nät vid de mest utsatta punkterna.
Marocko tillkännager att en mur kommer att byggas utmed landets norra gräns mot Algeriet.
Denna åtgärd följer på många "massiva forceringsförsök", bl a den 17 september när omkring 300 flyktingar från länder söder om Sahara försökte klättra över stängslet, och 100 av dem lyckades.
Den 5 november avlider en afrikan när han försöker ta sig över stängslet runt Melilla. Fyra personer skadas och 40 personer tas i förvar antingen av Guardia civil eller det marockanska gendarmeriet.

Den 16 september fattar högsta domstolen i Marocko ett enhälligt beslut om att lagen om förvar av "illegala" migranter i tre år utan prövning strider mot grundlagen eftersom den innebär ett brott mot en annan lag om mänsklig värdighet och frihet.

Den nigerianska armén påträffar i oktober 92 kroppar i Ténéréöknen. Dessa personer, alla från Zinderregionen, var på väg till Algeriet. Myndigheterna beslutar att omedelbart stänga transitanläggningarna för migranter i Agadez och Arlit.

Ordföranden i regionrådet för Agadez Anacko uppger att anläggningarna öppnas på nytt några dagar senare: "korruptionen är en del av livet här och centralmakten, som är medveten om allt detta, gör ingenting för att förändra situationen".

Lega Nords senatorer reagerar våldsamt och håller upp banderoller med texten "Nej till att illegal invandring inte längre är ett brott".

2014

Fjärde migrations- och utvecklingskonferensen för Europa och Afrika i Bryssel

Tunisien och EU undertecknar ett "partnerskap för rörlighet"

Den 3 januari 2014 tillkännager landet Marocko att det inleder en kampanj för regularisering av papperslösa migranter. Urvalskriterierna kan emellertid leda till att många inte kommer i fråga (man måste ha vistats i Marocko i minst fem år, ha haft en anställning i två år eller kunna bevisa sammanboende med en marockansk medborgare i minst två år) vilket är en farhåga som delas av många organisationer för mänskliga rättigheter, t ex Gadem.

Situationen är fortsatt besvärlig för övriga flyktingar. Den 30 januari 2014 väntar människor fortfarande på att löftet ska infrias.

Natten den 20 januari kapsejsar en båt med 25 afghaner och tre syrier utanför ön Farmakosini. Sexton personer räddas av grekiska kustbevakningen. Tolv personer rapporteras döda eller försvunna, bland dem tre kvinnor och nio barn.
Enligt de överlevande bogserades båten i mycket hög hastighet mot Turkiet som en del i en återtagandeinsats. Det bogserande fartyget körde i sicksack vilket ledde till förlisningen.
UNHCR uppmanar den grekiska regeringen att lämna en redogörelse för händelsen.

Australiska armén utövar grovt våld mot asylsökande ombord på ett fartyg för att tvinga tillbaka det till Indonesien.

Regeringen lanserar slagordet "Stoppa båtarna" och operationen Suveräna gränser.

Amnesty International kräver ett stopp för förflyttningen av asylsökande till enheter för förvaring av flyktingar i andra länder.

Utvidgad och uppdaterad version av en kronologi ur *Atlas of Migration in Europe* (2013)

Av Alain Morice (CNRS-universitetet och nätverket Migreurop), i samarbete med Marie Martin, Claudia Charles, Lola Schulmann och Sara Casella-Colombeau

Kronologin trycktes ursprungligen som bilaga till tidsskriften Glänta 1.14, denna version är kraftigt utökad för glanta.org

Källor: migreurop.org, gisti.org, echanges-partenariat.org, statewatch.org och picum.org. Copyright: Migreurop och New Internationalist

Översättning från engelskan av Tommy Andersson

Formgivning av Johan Ahlbäck